

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีจุดประสงค์เพื่อทราบความสำนึกในความเป็นคนไทย ของชาวเขา แต่จำกัดการศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในการศึกษา วิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยสนามเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยดังกล่าวได้อาศัย เอกสาร และการสัมภาษณ์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิจัย

ในบทนี้ จะได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดทั้งในเชิงหลักการ และแนวทางปฏิบัติที่สามารถกระทำได้จริง จากสภาพการณ์ของการศึกษาเรื่องนี้ การปรับ ขึ้นตอนในบางส่วนนั้น พยายามให้กระหมกระเทือนระเบียบวิธีวิจัยน้อยที่สุด ขั้นตอนการดำเนินการอาจแยกกล่าวได้ตามลำดับดังนี้

1. การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. ส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การกำหนดประชากรในการวิจัย
4. การกำหนดตัวแปรในการวิจัย
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แม้ว่าเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้จะต้องอาศัยข้อมูลจาก เอกสารมาเป็น แนวทางสำหรับวิเคราะห์ และอธิบายด้วยก็ตาม แต่ส่วนที่สำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ก็คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นหลัก แบบสัมภาษณ์เหล่านี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเอง โดยการศึกษา จากงานวิจัยอื่น ๆ และหนังสือที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยพิจารณาหัวข้อเรื่องความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญคือ ชชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

วัฒนธรรม และการเมือง แล้วนำมาประมวลลักษณะคำตามจากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับ ความสำนึกต่อชาติ ประกอบด้วยชาติ พิจารณาลักษณะของชาติ และความเป็นชาติ พระ มหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม และการเมือง พิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการ เมือง ความคิดเห็นต่อสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบัน

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาวิชา และใน ด้านสร้างเครื่องมือตรวจสอบแก้ไข นำมาปรับปรุงแก้ไข และได้จัดทำเป็นชุดแบบเพื่อนำไป ทดลองศึกษา

4. นำข้อคำถามต่าง ๆ ที่ได้ปรับปรุงแล้วมาจัดเป็นชุดสำรวจ แล้วนำไป ทดลองศึกษา (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ชุด ซึ่งเป็นชาวเขาชาย และ หญิง กลุ่มหนึ่งที่ จ. เชียงราย ซึ่งมีได้นำมาใช้เป็นประชากรสำหรับการวิจัย โดยทำการ ทดสอบชุดแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ณ อำเภอเมือง จ. เชียงราย ระหว่างวันที่ 10-20 พฤศจิกายน 2529 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายคือ

- ก. เพื่อหาความยากง่าย หรือความพอดีของแบบสอบถาม
- ข. เพื่อหาค่าจำแนก หรือลักษณะที่สามารถจำแนก หรือแบ่งลักษณะเด่น และค้อยของกลุ่มตัวอย่าง
- ค. เพื่อดูความเชื่อถือของแบบสอบถาม
- ง. เพื่อดูความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

5. นำผลที่ได้จากการทดลองศึกษาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยการ คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น แล้วจึงทำการเลือกรายข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นสูงมาพัฒนา เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของ การวิจัยครั้งนี้

2. ส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ได้เคยมีผู้ทำไว้เกี่ยวกับทัศนคติ และความสำนึกทางการเมือง อาทิเช่น หินพันธุ นาคะตะ¹ วงษ์เลิศไพศาล² D. Katz and H. Kelman³ สุวรรณี กุลวิจิตรรังสี⁴ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของสมจิตร วัฒนคลัง⁵ เป็นแนวทางนำมาปรับปรุงใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความสำนึกที่มีต่อสิ่งที่ถามมากน้อยตามลำดับโดยช่วงการวัดเป็นสเกลประมาณค่า (rating scale) หรือ ซึ่งเป็นการแบ่งช่วงการจัดออกตามความเห็นเป็น 5 ช่วง คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

¹Thinapan Nakata, The Problem of Democracy in Thailand: A Study of Political Culture and Socialization of College Students (Bangkok: Praepittaya International, 1975).

²วงษ์เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

³John P. Robinson and Phillip Shaver, Measures of Social Psychological Attitudes (Ann Arbor, Michigan: The Institute for Social Research, The University of Michigan, 1973), pp.456-463.

⁴สุวรรณี กุลวิจิตรรังสี, "ความสำนึกต่อชาติของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

⁵สมจิตร วัฒนคลัง, "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัย พิจารณาหัวข้อเรื่องความสำนึกต่อความเป็นคนไทย ของชาวเขา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม และการเมือง แล้วนำมาประมวลลักษณะคำถามจากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความเป็นคนไทย ประกอบด้วยชาติ พิจารณาสัญลักษณ์ของชาติ และความ เป็นชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม และการเมือง พิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดเห็นต่อสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบัน และได้จำแนกคำถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพ รายได้และค่าใช้จ่าย คำถามในตอนนี้มีอยู่ 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำนึกต่อความเป็นคนไทย ดังรายละเอียดที่กล่าวแล้ว เพื่อให้ผู้ตอบตอบตามความคิดเห็นของตนเอง คำถามในตอนนี้มีอยู่ 50 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย อีก 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเปิด (Open-ended question) เพื่อทราบความคิดเห็น และความสนใจของผู้ตอบเพิ่มเติม จำนวน 7 ข้อ

คำถามในตอนที่ 2 เป็นคำถามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความสำนึกที่มีต่อสิ่ง ที่ถามน้อยมากตามลำดับ โดยใช้ช่วงการวัดเป็นสเกลประมาณค่า (rating scale) ซึ่งมี ทางเลือกอยู่ 5 ทาง ในทางเลือกทั้ง 5 ทาง นั้นมีเกณฑ์การให้คะแนนในเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

ทางเลือก	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

3. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นชาวเขาที่อยู่ในเขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับสัญชาติไทยแล้ว ประชากรที่ใช้ศึกษารวม 180 คน ดังแสดงรายละเอียด ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะของกลุ่มประชากรวิจัย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพ รายได้ และเผ่า

จำแนกตาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	119	66.1
หญิง	61	33.9
อายุ		
10-20 ปี	18	10.0
21-30 ปี	61	33.9
31-40 ปี	50	27.8
41-50 ปี	26	14.4
51-60 ปี	25	13.9
ระดับการศึกษา		
สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	28	15.6
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	29	16.1
เคยเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	49	27.2
ไม่เคยเรียน	74	41.1

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

จำแนกตาม	จำนวน	ร้อยละ
ระดมการรู้หนังสือไทย		
อ่านและเขียนได้	45	25.0
อ่านและเขียนได้บ้าง	48	26.7
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	14	7.8
อ่านและเขียนไม่ได้เลย	73	40.6
อาชีพ		
นักเรียน	10	5.6
กสิกร เช่น ห่านา ทำไร่	110	61.1
ค้าขาย	31	17.2
รับจ้าง	25	13.9
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	1.1
อื่น ๆ	2	1.1
รายได้ต่อปี		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	24	13.3
3,001-4,000 บาท	32	17.8
4,001-5,000 บาท	31	17.2
สูงกว่า 5,000 บาท	93	51.7
เผ่า		
อีเกอ	43	23.9
ลีซอ	10	5.6
มูเซอ	28	15.5
เย้า	99	55.0
รวม	180	100.0

ชาวเขาที่ใช้เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับไม่เคยเรียน มีระดับการรู้หนังสืออ่านและเขียนไม่ได้ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีรายได้เกินกว่า 5,000 บาท และชาวเขาส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าเย้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากกลุ่มประชากรชาวเขาที่เลือกมาทั้งสิ้น จำนวน 180 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ปรากฏว่า เป็นเพศชาย 119 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 เป็นเพศหญิงจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 เมื่อพิจารณาถึงระดับอายุปรากฏว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี (มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9) รองลงมาคือผู้มีอายุ 31-40 ปี (มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8) และจำนวนน้อยที่สุดคือ ผู้มีอายุอยู่ระหว่าง 10-20 ปี (มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0)

ในการจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับไม่เคยเรียน (จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1) รองลงมา คือ ผู้มีระดับการศึกษาไม่จบป.4 (จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2) และส่วนน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้น ป.4 (จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6)

ในการจำแนกตามระดับการรู้หนังสือ ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม (จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1) รองลงมาคือมีอาชีพค้าขาย (จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2) และน้อยที่สุดคือมีอาชีพอื่น ๆ และไม่ได้ประกอบอาชีพ (จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1) และเมื่อพิจารณาตามฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีรายได้เกิน 5,000 บาท (จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7) รองลงมาคือผู้มีรายได้ระหว่าง 3,000-4,000 บาท (จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3) และผู้มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด (จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3) ในการจำแนกตามเผ่า ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าเย้า (จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0) รองลงมา คือเผ่าอีโก้ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9) และน้อยที่สุดคือเผ่าสีซอ (จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6) ส่วนเผ่ามูเซอ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5

4. ตัวแปรในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาได้กำหนดตัวแปรไว้ดังนี้ คือ

4.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นตัวแปรสาเหตุที่อาจจะมีอิทธิพลทำให้ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา แตกต่างกันไป ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ รายได้และเผ่า

4.2 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรที่ผันแปรไปตามอิทธิพลของตัวแปรอิสระในที่นี้ได้แก่ ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา

หลักการในการจัดประเภทตัวแปรดังกล่าว มีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้เกิดความสะดวก ในการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดเหตุผลเชิงทฤษฎี ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2

ตัวแปรดังกล่าวนี้ กำหนดออกเป็นตรรกษี (indicator) เพื่อให้สามารถวัดได้ในชั้นปฏิบัติการได้ดังต่อไปนี้

1. เพศ แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง
2. อายุ คือ อายุจริง แบ่งเป็น 5 ช่วง คือ
 - 2.1 กลุ่มอายุ 10-20 ปี
 - 2.2 กลุ่มอายุ 21-30 ปี
 - 2.3 กลุ่มอายุ 31-40 ปี
 - 2.4 กลุ่มอายุ 41-50 ปี
 - 2.5 กลุ่มอายุ 51-60 ปี
3. ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ
 - 3.1 สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 3.2 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 3.3 เคยเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 3.4 ไม่เคยเรียน

4. ระดับการรู้หนังสือไทย แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

- 4.1 อ่านและเขียนได้
- 4.2 อ่านและเขียนได้บ้าง
- 4.3 อ่านได้แต่เขียนไม่ได้
- 4.4 อ่านและเขียนไม่ได้เลย

5. อาชีพ แบ่งออกเป็น 6 อาชีพ คือ

- 5.1 ชักเรียน
- 5.2 กสิกร เช่น หานา ทำไร่
- 5.3 ค้าขาย
- 5.4 รับจ้าง
- 5.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- 5.6 อื่น ๆ

6. มีรายได้ต่อปี แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

- 6.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท
- 6.2 3,001-4,000 บาท
- 6.3 4,001-5,000 บาท
- 6.4 สูงกว่า 5,000 บาท

7. เผ่า แบ่งออกเป็น 4 เผ่า คือ

- 7.1 อีเก้อ
- 7.2 ลีซอ
- 7.3 มูเซอ
- 7.4 เย้า

5. การรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ทำขึ้นในระหว่างวันที่ 1-30 ธันวาคม 2529 โดยใช้ผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาตรี และโท จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 8 คน ออกทำการสัมภาษณ์ประชากรที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 200

ชุด โดยก่อนที่จะออกสัมภาษณ์ ได้ทำการอบรมและชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ช่วยวิจัย เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ ปรากฏว่าได้รับแบบสัมภาษณ์กลับคืนมา 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 ของกลุ่มประชากรที่กำหนดเป้าหมายไว้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา นี้ ได้ให้คะแนนตามแบบ rating scale จากจำนวนแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 50 ข้อ นั้น คะแนนของผู้ตอบแต่ละคนคือผลรวมของคะแนนทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้วิเคราะห์ตามหมวดหมู่ของแบบสัมภาษณ์ที่จัดไว้ เพื่อดูว่า ผลที่ได้จากการสำรวจและวิจัยนี้ยืนยันหรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาที่มีต่อสัญลักษณ์ของชาติ ความ เป็นชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรมไทย การมีส่วนร่วมทางการเมือง และสภาพ การเมืองการปกครองในปัจจุบัน เพื่อแสดงให้เห็นระดับความสำนึกของชาวเขาต่อความ เป็นคนไทยโดยส่วนรวม เส้นรอยละเอียดยของความสำนึกต่อความเป็นคนไทยของชาวเขา ต่อชาติเป็นส่วนรวม เส้นรอยละเอียดยของความสำนึกตามหมวดหมู่ทั้ง 7 เพื่อให้เห็นระดับ ความมากน้อย โดยมีหลักเกณฑ์การตีความดังนี้

คะแนน	5	คือมากที่สุด หมายความว่า ชาวเขาเห็นด้วย มีความ นิยมชมชอบและสำนึกในสิ่งที่ถามมากที่สุด
คะแนน	4	คือมาก หมายความว่า ชาวเขาเห็นด้วย มีความนิยมชม ชอบและสำนึกในสิ่งที่ถามมาก
คะแนน	3	คือปานกลาง หมายความว่า ชาวเขาเห็นด้วย มีความ นิยมชมชอบและสำนึกในสิ่งที่ถามปานกลาง
คะแนน	2	คือน้อย หมายความว่า ชาวเขาเห็นด้วย มีความนิยมชม ชอบและสำนึกในสิ่งที่ถามน้อย
คะแนน	1	คือน้อยที่สุด หมายความว่า ชาวเขาเห็นด้วย มีความ นิยมชมชอบและสำนึกในสิ่งที่ถามน้อยที่สุด

จากนั้นได้เสนอให้เห็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาในความเป็นคนไทยในด้านต่าง ๆ วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) โดยมีตัวแปรพยากรณ์ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับ การรู้หนังสือ อาชีพนักเรียน ค่าขาย เกษตรกร รับจ้าง รายได้ เผ่าอีเก้อ เผ่ามูเซอ เผ่าลีซอ และเผ่าเย้า ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับข้อมูลให้เป็นข้อมูล dummy เพื่อสามารถใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยได้

คำถามในแบบสัมภาษณ์ ข้อ 4, 11, 13, 14, 25, 28, 30, 38, 42, 44, 46, และ 47 ซึ่งมีเครื่องหมาย (-) กำกับอยู่มีลักษณะเป็นคำถามเชิงลบ (negative question) จะให้คะแนนความรู้สึกน้อยเปลี่ยนไปในทิศทางตรงกันข้ามดังนี้ คือ ถ้าตอบมากที่สุด จะให้คะแนน 1 ถ้าตอบมากจะให้คะแนน 2 ถ้าตอบปานกลางจะให้คะแนน 3 ถ้าตอบน้อยจะให้คะแนน 4 และถ้าตอบน้อยที่สุด จะให้คะแนน 5 ตามลำดับ.